

11a JORNADA XARXA A DEBAT

SALUT MENTAL COMUNITÀRIA: Cap a unes pràctiques emancipadores

DIVENDRES 26/01/24

 COL·LEGI DE METGES DE BARCELONA
Pg. de la Bonanova, 47, Barcelona

ORGANITZADORS

ENTITATS COL·LABORADORES

El concepte de salut mental comunitària ha sofert una gradual difuminació del seu significat des que Erich Lindemann (1944) amb el seu enfocament d'*intervenció en crisi* i Gerard Caplan amb els seus *Principis de psiquiatria comunitària* (1964) van establir les bases ideològiques de la intervenció en salut mental des d'una perspectiva comunitària.

Les dificultats que la Reforma psiquiàtrica va trobar per al seu desenvolupament en les dècades dels vuitanta i els noranta, i les crisis socials viscudes des de 2007, han afavorit el ressorgiment de pràctiques i polítiques més controladores del malestar en la salut mental de les poblacions. El biaix reduccionista cap a una orientació biomèdica, amb l'hospital com eix central de la cura i el tractament, ha tornat a guanyar terreny. Allò "comunitari" ha passat a ser incorporat per aquest sistema associant-lo merament a les praxis de les disciplines més socials o les realitzades "fora del despatx", desvirtuant i neutralitzant així el potencial crític i subversiu que una perspectiva comunitària podria aportar a tots els agents i disciplines que intervenen en el camp de la salut mental.

No obstant, els moviments en primera persona i la irrupció del discurs dels Drets Humans en Salut Mental, han revitalitzat un qüestionament de les praxis en Salut Mental. Tot això, en el context del pensament crític que els moviments feministes han aportat amb la discriminació de gènere, està contribuint a revelar els mecanismes de control i domini menys visibles al nostre camp.

S'obre així una oportunitat per a revisar un enfocament que consideri els problemes de salut mental com el resultat de múltiples factors. Que pugui integrar adequadament les ajudes més eficaces per a alleujar el sofriment individual amb l'anàlisi crítica dels factors socials i relacionals que contribueixen a la seva existència i que el propi sofriment denuncia. Un enfocament que atorgui una fonamental importància a la prevenció i al respecte dels drets, i consideri l'emancipació de les persones el seu principal objectiu.

PROGRAMA

8.30 h Acol·lida assistents

9.00 h Inauguració i presentació de la jornada

Iria Domínguez Vázquez. Presidenta de l'ACPSM – AEN Catalunya.

Josep Vilajoana i Celaya. President de la Fundació CCSM.

Magda Casamitjana i Aguilà. Directora del Pacte Nacional de Salut Mental. Generalitat de Catalunya.

Joan Vegué i Grilló. Director del Pla Director de Salut Mental i Addiccions.

Marta Villanueva Cedan. Regidora de Salut. Ajuntament de Barcelona.

9.30 h 1a Taula Rodona

“REPRESENTANT LA SALUT MENTAL COMUNITÀRIA”

Francisco José Eiroa Orosa. Investigador Ramón i Cajal; Universitat de Barcelona i Grup de Recerca en Salut Mental en Primera Persona de la Federació Veus.

Lucía Artazcoz. Cap del Departament de l'Observatori de la Salut Pública.

Susana Brignoni. Directora de la Fundació Nou Barris per la Salut Mental a Barcelona (F9B). Supervisora clínica de diversos equips de la xarxa de salut mental, social i educativa.

Martín Correa-Urquiza. Docent i investigador en antropologia mèdica. Universitat Rovira i Virgili.

Moderador: Jorge Tió. Psicòleg clínic, psicoterapeuta i referent àrea Adolescència i Joventut a Pere Claver Grup, psicoanalista (SEP-IPA), vicepresident de l'ACPSM-AEN Catalunya.

11.30 h Pausa - Cafè

12.00 h 2a Taula Rodona

“ATENCIÓ PRIMÀRIA I SALUT MENTAL: COMPARTINT REALITATS”

Raúl Salmerón Romero. Psicòleg. CSMIJ Nou Barris.

Alba Oliveras Puig. Metgessa de Família i Comunitària del CAP Horta (ICS).

Cristina Conejo Rodríguez. Psicòloga General Sanitària, psicoterapeuta. Federació Salut Mental Catalunya.

Andrea Fernández Rodríguez. Psicòloga social. Forma part de l'Equip de Carrer. Programa Acol·lida Arrels Fundació.

Moderadora: Esperanza Martín Correa. Metgessa de Família i Comunitària. CAP Passeig Maragall (ICS). FoCAP.

14.00 h Cloenda

PONENTS

Lucía Artazcoz

Especialista en Medicina Preventiva i Salut Pública, Màster en Salut Pública per la Universitat de Barcelona i Doctora en Ciències de la salut i de la vida per la Universitat Pompeu Fabra. Directora de l'Observatori de la Salut Pública de l'Agència de Salut Pública de Barcelona i professora associada de la Universitat Pompeu Fabra i de la Johns Hopkins University. Ha publicat més de 100 articles científics en revistes indexades, altres de divulgació i és autora de llibres i capítols de llibres. La seva principal línia de recerca són les desigualtats en la salut, particularment en salut mental, i els seus determinants socioeconòmics.

Susana Brignoni

Directora de la Fundació Nou Barris per a la Salut Mental a Barcelona. Supervisora clínica d'equips de la xarxa de salut mental, social i educativa. Psicòloga clínica per la Universitat de Buenos Aires, Psicoanalista (ELP-AMP), i Màster en Humanitats per la Universitat Oberta de Catalunya. Docent a la FLACSO Argentina (Postgrau en Psicoanàlisi i Pràctiques Socioeducatives), Coordinadora del Seminari Avançat de Casos del Màster "Actuació Clínica en Psicoanàlisi i Psicopatologia" (Universitat de Barcelona), i Professora del Postgrau de Salut Mental Col·lectiva de la Universitat Rovira i Virgili. Autora de diversos llibres i articles a revistes especialitzades.

Cristina Conejo Rodríguez

Llicenciada en Psicologia per la Universitat de Barcelona, i especialitzada en clínica infanto-juvenil a l'ECPNA (Escola de Clínica Psicoanalítica amb Nenes i Adolescents). Experiència laboral durant més de 15 anys en projectes d'acció comunitària, des de la intervenció socioeducativa, la dinamització de barris i la salut mental.

Martín Correa-Urquiza

Doctor en Antropologia de la Medicina per la Universitat Rovira i Virgili. Actualment, Professor Serra Húnter a la URV, i Professor visitant a la Universitat Pompeu Fabra. Coordina el Màster d'Antropologia Mèdica i Salut Global (URV-CSIC) i el Postgrau de Salut Mental Col·lectiva (URV-FCCSM), del qual és també codirector. Membre fundador e impulsor de l'experiència de Ràdio Nikosia. Membre de diversos grups de recerca en el camp de l'Antropologia Social, Mèdica i de la Salut Mental. Assessor internacional de la UNESCO i de l'ONU amb projectes lligats a la Salut Col·lectiva i la prevenció de la violència del Ministeri d'Educació al Brasil. Des de l'Antropologia Mèdica i l'Antropologia Aplicada o Implicada treballa en àmbits vinculats a les interseccions entre moviments socials, injustícia epistèmica, processos de re-subjectivació i salut.

Francisco José Eiroa Orosa

Doctor europeu en Psicologia Clínica i Psiquiatria per les universitats d'Hamburg i Autònoma de Barcelona. Docent i investigador a la Universitat de Barcelona. Membre de la Comissió de Seguiment del Consell Assessor de Salut Mental i Addiccions de la Generalitat de Catalunya. Els seus interessos de recerca estan enfocats a l'anàlisi d'estratègies de conscienciació de persones usuàries i professionals dins l'àmbit de la salut mental per millorar la comunicació entre elles, potenciant la participació en els serveis de les primeres, i la reflexió crítica i autocura de les segones.

Andrea Fernández Rodríguez

Graduada en Psicologia per la Universitat Autònoma de Barcelona i Màster en Investigació i Intervenció Psicosocial i Comunitària. Experiència en presons, gènere i sensellarisme, sempre des d'una perspectiva feminista, interseccional i social. Actualment forma part de l'equip de carrer d'Arrels Fundació, fent un acompanyament holístic a persones en situació de sensellarisme, alhora que forma part de moviments d'acció comunitària i sensibilització.

Alba Oliveras Puig

Llicenciada en Medicina per la Universitat de Barcelona. Especialista en Medicina Familiar i Comunitària. Experiència de treball amb poblacions urbanes i rurals. Membre del grup de referents en atenció a la comunitat del CAP Horta, que treballa en xarxa amb els agents de salut del territori i les veïnes i veïns per a identificar i acompanyar les necessitats de salut dels barris d'Horta, Carmel i la Font d'en Fargues. Màster en Atenció Pal·liativa Integral a Persones amb Malalties Avançades.

Raúl Salmeron

Llicenciat en Psicologia per la Universitat de Barcelona. Acreditat com a psicoterapeuta per la Federació Europea d'Associacions de Psicòlegs (EFPA), i habilitat com Educador Social pel Col·legi d'Educadors Socials de la Rioja. Formació en psicoanàlisi. Docent a l'Escola de Clínica Psicoanalítica amb Nens i Adolescents (ECPNA). Des de fa més de vint anys treballa a diferents serveis de la xarxa pública de salut mental comunitària, primer com a educador i acompanyant terapèutic (Hospital de Dia d'Adults, Comunitat terapèutica, PSI) i posteriorment com a psicòleg/psicoterapeuta (Hospital de Dia d'Adults, Hospital de Dia d'Adolescents, CSMIJ).

Comitè Científic

Mercè Borràs

Anna Carrió

Francisco José Eiroa

Rosa Garcia

Maria Lomascolo

Albert Mariné

Esperanza Martin

Marta Poll

Charo Ortiz

Anna Robert

Elena Serrano

Jorge Tió

Comitè Organitzador

Soledad Bermann

Natàlia Bodner

Mercè Borràs

Víctor Martí

Gemma Segura

Josep Vilajoana

INFORMACIONS GENERALS

INSCRIPCIONS:

- Preu: 20 €
- Fer transferència al c/c núm. 2100-3109-60-2200137911
- Per formalitzar la inscripció cal omplir el **formulari** i enviar a la secretaria de la Jornada el comprovant de pagament.
- Només s'acceptaran les inscripcions que vagin acompanyades del pagament corresponent.
- Data límit d'inscripció: **23/01/2024**

SECRETARIA:

Fundació Congrés Català de Salut Mental (FCCSM)

C/ Aragó, 141-143 4t - 08015 Barcelona

Tel.: 93 238 62 47

ino@fccsm.net – www.fccsm.net

PER A MÉS INFORMACIÓ:

FCCSM - ACPSM – AEN CAT

A/E: INFO@FCCSM.NET

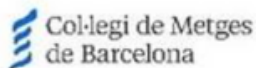
A/E: INFO@AENCATALUNYA.CAT

WEB: WWW.FCCSM.NET

WEB: WWW.AENCATALUNYA.CAT

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya

